

Ingrid Nijwening verdiepte
zich in stinzenplanten
nadat ze op rijksmonument
Villa op 't Kloosterveen
in Smilde kwam wonen.
Haar bostuin is geen week
hetzelfde, maar het is wel
aanpoten. 'Het lijkt alsof
alles vanzelf gaat, maar
ik ben doorlopend bezig
met het weghalen van alles
wat de stinzenplanten zou
kunnen hinderen, zoals
bramen, klimop en hulst.'

tekst NICOLIEN VAN DOORN

beeld SANDRA VERKIC

Statige STINZEN TUIN

De liefhebberstuin

1 Ingrid Nijwening.
2 Keizerskroon
(*Fritillaria imperialis*).

Zeven jaar geleden verhuisde Ingrid Nijwening met haar gezin naar Villa op 't Kloosterveen, een rijksmonument in Smilde. "Ik ben gek op erfgoed", zegt ze. "Daarom wilde ik een echt oud huis. We hebben drie jaar gezocht en toen kwam dit voorbij. Het stond niet op ons wensenlijstje, want we wilden een huis dat af was. En dit was nog niet gerestaureerd." Maar oud was het gelukkig wel, want gebouwd in 1903, in opdracht van de toenmalige burgemeester van Smilde. De 7.000 vierkante meter grote tuin liet hij aanleggen in Engelse landschapsstijl. Later, vanaf de jaren 30, werd het huis bewoond door apotheekhoudende huisartsen. "Een van de eerste was een reislustig type", vertelt Ingrid. "Van zijn reizen nam hij bolletjes en knolletjes van stinzenplanten mee. Tegenwoordig kun je ze online bestellen, maar toen was het iets bijzonders."

Ongewenste groeisel

Stinzenplanten komen oorspronkelijk voor in Zuid- en Midden-Europa. Ze bloeien in het vroege voorjaar en verwilderen makkelijk. Bij ons zijn ze ingeburgerd omdat ze eeuwen geleden zijn aangeplant bij kastelen, kloosters en buitenplaatsen. In het begin, zegt Ingrid, zei het begrip 'stinzenplanten' haar niet veel. "Ik heb hier rondgelopen met de vorige bewoonster en alles genoteerd wat ze zei. Ik ben me gaan inlezen, heb de Nederlandse Tuinenstichting om tips gevraagd en online documentatie geraadpleegd bij Groen Erfgoed. Verder ga ik elk jaar naar de sKBL Studiedag Stinzenflora. Dan kijk je bij elkaar in de keuken en worden er vragen behandeld als: hoe los je esdoornopslag op?" Aan de indeling van de bostuin heeft ze vrijwel niets veranderd. "Ik heb kiekjes van de vorige bewoners en oude luchtfoto's bekeken, en oude kadasterkaarten opgevraagd in Zwolle. Daarop is te zien dat de bomen er al waren en het slingerpad altijd zo gelopen heeft." Wat ze wel flink heeft aangepakt zijn de ongewenste groeisel die op een aantal plekken in de bostuin hun gang hadden kunnen gaan. "We hebben veel hult verwijderd, want daaronder groeit niks. Er

3 Wilde hondstand (*Erythronium dens-canis*).

4 Witte kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*).

5 De krokussen staan er al generaties lang.

lag ook een deken van klimop, dat ervoor zorgt dat het licht de bodem niet kan bereiken. Over de grond kruipend heb ik het opgerold. Ik zie af en toe nog een sliert, die haal ik meteen weg." Wat deze stinzentuin extra bijzonder maakt, zegt ze, is dat het hier veengrond is. "Dat zou te zuur zijn voor stinzenplantjes, maar daar trekken ze zich niets van aan. Dankzij de bladeren die van de bomen vallen ontstaat er een humuslaag en kunnen ze zich handhaven en zich zelfs vermeerderen."

Elke week anders

Het leuke van een stinzentuin is dat hij per week verandert. "In februari en maart ziet hij er heel anders uit dan in april. Stinzenplanten bloeien alleen in het voorjaar, want ze hebben licht nodig. Als de bladeren aan de bomen komen en schaduw brengen, is de bloeiperiode voorbij. Als je het ene jaar in maart komt en een ander jaar in mei, herken je de tuin dus niet terug. In januari komen de sneeuw-klokjes, eind februari de winterakonetjes en de krokussen. Dat zijn de originele krokussen, die staan hier al generaties lang. Ik plant er nooit iets anders tussen, want dat zou de oorspronkelijke beplanting vervuilen." In maart en april ziet de tuin blauw van de Oosterse sterhyacinten (*Scilla siberica*). Dan zijn ook de lente-klokjes (*Leucojum vernalis*) en de wilde hondstand (*Erythronium dens-canis*) er al. Zij worden gevolgd door kievitsbloemen ►

‘Er lag een deken van klimop, over de grond kruipend heb ik die opgerold’

Een magnolia in
vol ornaat.

‘Het leuke van een stinzentuin is
dat hij per week verandert’

4 TUIN-VRAGEN

Favoriet gereedschap?

'Mijn handen. Mensen spitten en schoppen veel te veel, dat kan niet in een tuin met bolletjes. Dan maak je alles kapot. Als ik iets zie wat er niet hoort, trek ik het er met de hand uit. Maaien doe ik met de bosmaaier, voor de rest kruip ik overal doorheen. Dat vind ik heerlijk, het geeft ontspanning.'

Favoriete kweker?

'Ik ben geen zomertuinmens, maar omdat ik ook in de zomer kleur wil, heb ik zomerborders aangelegd. Bij Cruydt-Hoeck haal ik daarvoor planten en wildebloemenmengsels. En bij De Warande bestel ik biologische bloembollen.'

Grootste succes?

'Dat de drie bomen in de voortuin - de Hollandse linde, de rode beuk en de esdoorn - door mijn toedoen op het Landelijk Register van Monumentale Bomen terecht zijn gekomen. De 30 meter hoge rode beuk kreeg bovendien de derde prijs bij de verkiezing van de Boom van het Jaar 2024.'

Grootste misser?

'Ik heb ooit te veel blad in de borders gedaan. Het werd één dikke plaklaag en dat is niet goed voor de bosanemonen; die zijn erg teer. De bladeren die op het gazon liggen mulchen we eerst en daarna halen we de rest van het blad eraf. Alleen in het bos en op de borders blijft het liggen.' ►

Kievitsbloem
(*Fritillaria meleagris*).

TIPS VAN
INGRID

6 Lenteklokje
(*Leucojum vernum*).

7 Tussen de bomen
zijn doorkijkjes naar
het landschap.

8 De krokussen worden
druk bezocht.

‘Als ik iets
zie wat er
niet hoort,
trek ik het
er met de
hand uit’

9

9 Een tapijt van bosanemonen (*Anemone nemorosa*).
10 Deze botanische narcissen stonden al in de tuin.

‘Als mensen langsfietsen
zeggen ze vaak: ‘heb je
de grasmaaier kapot?’

10

(*Fritillaria meleagris* en *F. imperialis*) en bosanemoontjes (*Anemone nemorosa*). Iets later, half april, bloeien de wilde tulpen (*Tulipa sylvestris*) en de daslook, daarna komen de lelietjes-van-dalen (*Convallaria majalis*) en boshyacinten.

Bollen uit de grond kijken

Pas eind juni begint Ingrid met het maaien van het gras. “Dan is het krokus-zaad rijp. Als je stinzenplanten te vroeg afmaait, krijg je geen zaadvorming en dus ook geen vermeerdering. Als mensen langsfietsen zeggen ze vaak: ‘heb je de grasmaaier kapot?’”

Het is een bewerkelijke tuin. “Het lijkt alsof alles vanzelf gaat en ik niks hoeft te doen. Die indruk geef ik ook graag, maar het is een tuin die beheer nodig heeft. Ik ben doorlopend bezig met het weghalen van alles wat de stinzenplanten zou kunnen hinderen, zoals bramen, klimop en hulst. En in het najaar haal ik met de bosmaaier alle opslag van de esdoorns weg, zodat het bos niet verdicht raakt.” In de winter is de tuin in rust. “Dan doen we niks, want dan komen de stinzenplanten al naar boven. Dan loop ik rondjes om de bollen uit de grond te kijken.”

Een passant

Ze is nu al aan het nadenken hoe ze de tuin geborgd kan krijgen. “Het pand en de tuin zijn historisch met elkaar verbonden. Ik ben een passant hier en wil het goed beheren en behouden. Ons doel is om deze tuin zo goed mogelijk achter te laten voor de bewoners die na ons komen. Ik voel de druk, want stel je voor dat de tuin door mijn toedoen achteruitgaat! Wat dat betreft is het jammer dat we niet hebben kunnen achterhalen wie de architect was. Dat zou hebben geholpen bij het beschermen van de tuin.” ♦

ZELF KIJKEN

Villa op 't Kloosterveen, Tramweg 65, 9422 BM Smilde. De tuin is te bezichtigen van 15 februari tot en met 15 mei, maak een afspraak via bezoekmijntuin.nl. Gratis entree, koffie of thee en een rondleiding. Een vrijwillige bijdrage voor instandhouding van de tuin is welkom.

TIPS VAN INGRID

1 'Probeer minder precies te tuinieren. Ik heb tuineigenaren op bezoek gehad, bedreven mensen, altijd bezig met creëren en de tuin naar hun hand zetten, maar vaak zijn ze te strak. Er mag geen sprietje gras of onkruid te zien zijn. Ik ben meer bezig met beheren en kijken wat er gebeurt.'

2 'Pak minder vaak de schop.'

3 'Wacht een poosje met het maaien van het gras. Als je het minder snel maait krijg je meer biodiversiteit. Dat is noodzakelijk en bovendien is het leuk om te zien wat er dan gebeurt.'

4 'Laat meer blad liggen.'

